

ВІРУСНІ ГЕПАТИТИ ЯК ЗАГРОЗА ГРОМАДСЬКОМУ ЗДОРОВ'Ю. ДЕРЖАВНА СТРАТЕГІЯ У ПРОТИДІЇ ВІРУСНИМ ГЕПАТИТАМ. ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ ТА РЕАГУВАННЯ НА НИХ

*Александрова Марина Олександрівна,
фахівець відділу протидії вірусним гепатитам та опіоїдної залежності
Центр громадського здоров'я МОЗ України
m.aleksandrova@phc.org.ua*

Вірусні гепатити (далі – ВГ) є однією із найбільших загроз громадському здоров'ю, оскільки, незважаючи на значне поширення, більшість людей не знає про свій статус, доступ до лікування не є достатнім, а ускладнення, які викликані ними, призводять до цирозу і гепатоцелюлярної карциноми.

Щорічно від гепатиту помирає більше мільйона людей. Недостатнє знання про ВГ може призвести до поширення інфекції. Серед ВГ найбільшу проблему представляють вірусні гепатити В (далі – ВГВ) та С (далі – ВГС), які призводять до 96% смертей, пов'язаних з ВГ.

Відповідно до оціночних даних, в Україні 5% населення інфіковано вірусом гепатиту С, 3,6% з яких мають хронічний ВГС та, 1,5% – вірусом гепатиту В.

З метою вирішення проблем, пов'язаних з ВГ Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27 листопада 2019 р. №1415-р прийнято Державну стратегію у сфері протидії ВІЛ-інфекції/СНІДу, туберкульозу та вірусним гепатитам на період до 2030 року. В рамках зазначеної Стратегії визначено цілі елімінації ВГ до 2030 року.

Ключовими аспектами Стратегії є розширення доступу до скринінгу та діагностики ВГ, забезпечення пацієнтів ефективними лікарськими засобами, впровадження ефективних маршрутів лікування тощо.

Наразі за кошти державного бюджету (далі – ДБ) здійснюється закупівля ефективних лікарських засобів для лікування пацієнтів з хронічними ВГ, а з 2022 року централізовано закуповуються вироби медичного призначення, а саме швидкі тести для діагностики ВГВ та ВГС. Скринінг на вірусні гепатити включено в обов'язки сімейного лікаря.

Одним із інструментів максимального розширення доступу до послуг є впровадження децентралізації. Для забезпечення територіального доступу пацієнтів до лікування ВГ залучені сімейні лікарі, протитуберкульозні, СНІД (заклади профілактики та лікування ВІЛ/СНІД) та наркологічні служби.

Затверджені нові стандарти лікування вірусних гепатитів В та С серед дорослих та дітей, за якими передбаченні спрощені алгоритми скринінгу, діагностики та моніторингу лікування ВГС та ВГВ, забезпечується раннє виявлення пацієнтів, зменшення кількості втрачених з-під нагляду пацієнтів та негайний початок лікування.

Скасовано комісії по призначенню лікування та надано право сімейним лікарям лікувати пацієнтів з ВГС – що означає спрощення доступу до лікування для пацієнтів.

Розширено послуги та доступ до лікування ВГС серед вразливої групи пацієнтів закладів охорони здоров'я, що надають послуги замісної підтримувальної терапії, пілотується модель інтегрованого лікування ВГС в неспеціалізованих центрах.

Регулярно проводяться інформаційні кампанії для підвищення обізнаності серед загального населення. Для підвищення рівня знань та кваліфікації створені онлайн-курси з ВГ, які можна пройти на сайті Центру громадського здоров'я.

Розроблено інструмент, що дозволяє інформувати пацієнтів про наявність препаратів на рівні територіальних громад та мапа закладів охорони здоров'я, що дає можливість переглянути інформацію, де можна пройти первинний скринінг на гепатити В та С.

Наразі проводяться роботи з оновлення стандартів медичної допомоги відповідно до останніх міжнародних керівництв та настанов, розробляється модуль ВГ в МІС СЗХ (медична інформаційна система соціально-небезпечних хвороб).